

ONTOLOGIOIDEN HYÖDYNTÄMINEN ARKISTOJEN TULEVASSA AHAA-PALVELUSSA

LINKITY! Kohti yhteentoimivaa
metatietoa –seminaari

3.9.2014

Kenneth Ahlfors

ARKISTOLAITOS

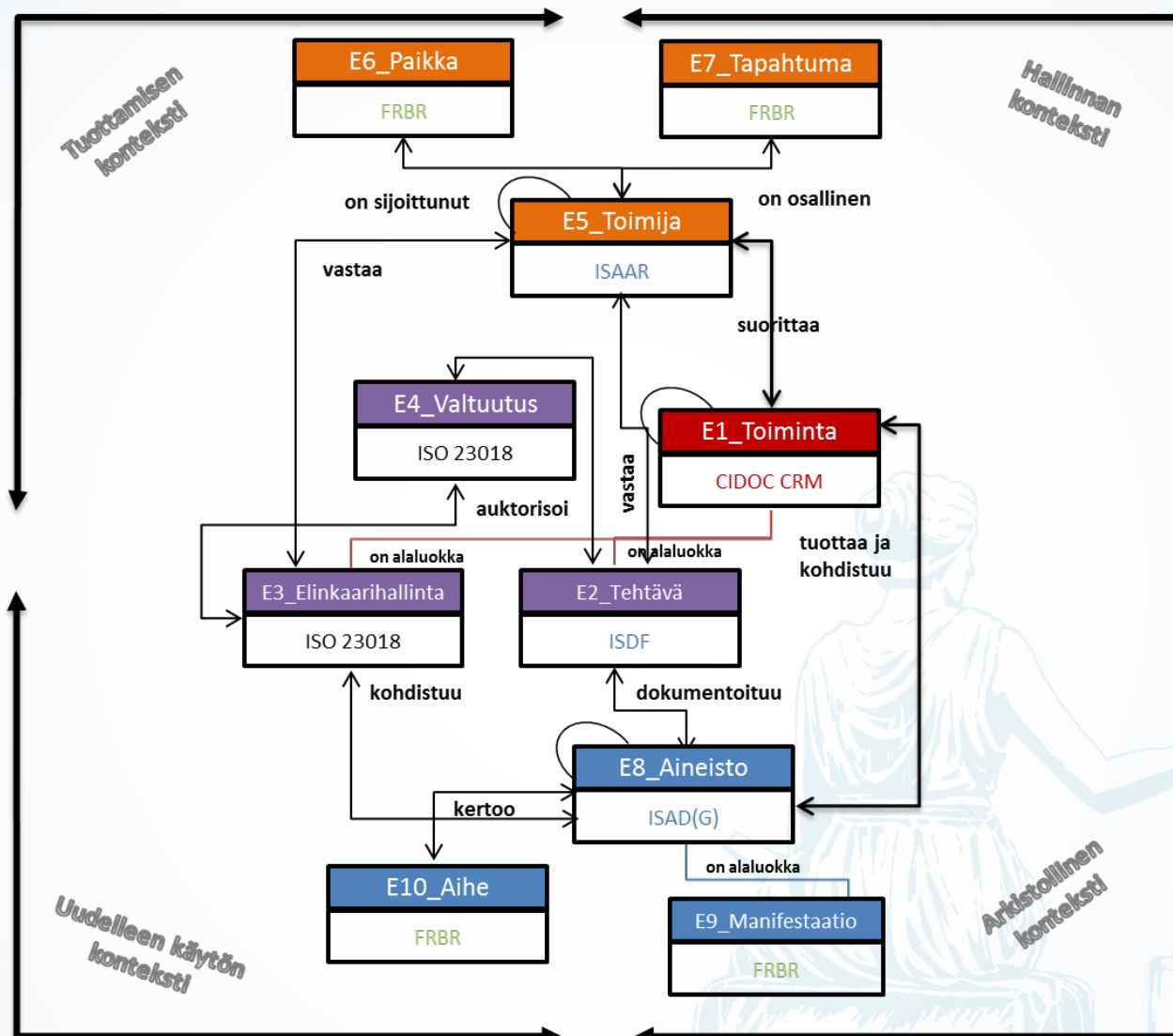
Esityksen rakenne

1. Mikä on AHAA?
2. Arkistokuvailun uusi käsitelmä
3. Kuvailun tavoitetila ontologioiden suhteen
4. Realistinen tavoitetila AHAA:n käyttöönotossa

Mikä on AHAA?

- AHAA on arkistoille suunnattu työkalu arkistokuvailun toteuttamiseksi
- AHAA:n suunnittelu aloitettiin 2012 ja se otetaan käyttöön 1.4.2016
- Toteutusvaihe alkoi prototyypin tekemisellä lokakuussa 2013 ja 2014 alusta siirryttiin varsinaiseen toteutukseen.
- Pilotointi ajoittuu syksyyn 2015
- Tietojen migrointi vanhoista järjestelmistä vuoden vaihteeseen 2015-2016
- AHAA tulee mahdollistamaan uuden käsitemallin mukaisen arkistokuvailun

Arkistokuvailun kansallinen käsitelmä

- Arkistokuvailu perustuu kuvailtaviin kohteisiin (entiteetteihin) ja näiden välisiin suhteisiin.

Jaana Kilkki 16.02.2014

Keskeiset entiteetit

- Aihe
- Aineisto
 - Manifestaatio
- Paikka
- Tapahtuma
- Toimija
- Toiminta
 - Elinkaarihallinta
 - Tehtävä
- Valtuutus

Mitkä yllä olevista entiteeteistä ovat vain arkistosektorin tarvitsemia?

Kuvailun tavoitetila ontologioiden suhteen

1. AHAAssa kuvaillaan ainoastaan aineistot ja niiden manifestatit (ilmentymät)
2. Kaikkien muiden entiteettien kohdalla voidaan viitata AHAAn ulkopuoliseen ontologiaan, sanastoon tai lähteeseen.
 1. Paikka (FINTO – SAPO, SUO)
 2. Tapahtuma (FINTO - KOKO?)
 3. Toimija (FINTO – TOIMO?)
 4. Toiminta (FINTO - KOKO?)
 1. Tehtävä (FINTO – yhteiset tehtäväluokitukset)
 5. Valtuutus (?)
 6. Aihe (FINTO – KOKO, TOIMO?, SAPO jne)
3. Tapahtuman, Toimijan ja Toiminnan kohdalla olisi hyvä, jos ontologiassa voitaisiin auktorisoida koko kuvailu – ei vain nimimuotoa
4. Myös moni aineiston ja ilmentymän kuvailukenttä perustuu koodistoon, jonka tulisi olla FINTOssa. (mm. tyypittelyt ja luokittelut)

Kuvailun realistinen tavoitetilä AHAAn käyttöönottoaiheessa

- AHAAn suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitu ne kohdat, joissa tiedot tulevaisuudessa voidaan mahdollisesti hakea AHAAn ulkopuolisista ontologioista, sanastoista tai muista lähteistä
- Mikäli on jo olemassa paikka, johon viitata hyödynnetään sitä (KOKO, SUO?)
- Mikäli ei ole olemassa ontologiaa tai se on vielä sisällöltään puutteellinen
 - Luodaan ontologioita suoraan FINTOon? (Tehtävät?)
 - mahdollistetaan omien ontologioiden tai asiasanastojen luominen AHAaseen.
 - Nämä voidaan jatkossa mapata tuleviin ontologioihin
 - Tähän liittyy myös ontologioiden päivittäminen lennosta (termien lisääminen kuvailun yhteydessä suoraan AHAasta esim. YSOon).

Kiitos!

Kenneth Ahlfors
kenneth.ahlfors@narc.fi

ARKISTOLAITOS

WWW.ARKISTO.FI